

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

Херсонський інститут

Кафедра фундаментальних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Херсонського інституту

ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

 Петричук С.І
«27» серпня 2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри
фундаментальних дисциплін
Протокол №1
від «27» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Охорона праці в галузі

Спеціальність

073 Менеджмент

Освітній рівень

Перший (бакалаврський)

Освітня програма

Менеджмент

Херсон ПрАТ «ВНЗ «МАУП» 2024 р.

Розробник (-и) си́лабусу навчальної дисципліни:

КАРПЕНКО МИКОЛА ЮРІЙОВИЧ, кандидат технічних наук, доцент.

Викладач:

КАРПЕНКО МИКОЛА ЮРІЙОВИЧ, кандидат технічних наук, доцент.

Си́лабус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри
фундаментальних дисциплін

Протокол від 27.08.2024 № 1

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Охорона праці в галузі
Шифр(и) та назва(ви) спеціальності(стей)	073 Менеджмент
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: 28 год. Семінарські / практичні заняття: 14 год. Самостійна робота: 48 год.
Термін вивчення дисципліни	VI семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача навчальної дисципліни

П.І.Б. викладача	КАРПЕНКО МИКОЛА ЮРІЙОВИЧ
Науковий ступінь	кандидат технічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри фундаментальних дисциплін
Дисципліни, які викладає НПП	Інформаційні системи та технології, Охорона праці в галузі
Напрями наукових досліджень	Методи прийняття рішень, машинне навчання, обробка великих даних, комп'ютерна графіка, актуальні питання охорони праці в галузі
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	https://scholar.google.com/citations?user=1lh8ITUAAAAJ&hl=uk https://orcid.org/0000-0002-5140-8271
Контактна інформація викладача	
Е-mail:	Karpenko@ukr.net
Контактний телефон	050 890 80 65
Телефон кафедри	096 774 24 53
Портфоліо викладача на сайті Інституту	https://ks.maup.com.ua/zagalna-informacija/kafedry/fundamentalnyh-dyscyplin/sklad-kafedry

1. Коротка анотація до дисципліни. «Охорона праці в галузі» в сучасному техногенному світі відіграє важливу роль як суспільний чинник, оскільки, якими б вагомими не були трудові здобутки, вони не можуть компенсувати людині втраченого здоров'я, а тим більше життя. Окрім соціального, охорона праці має, безперечно, важливе економічне значення – це і висока продуктивність праці, зниження витрат на оплату лікарняних, компенсацій за важкі та шкідливі умови праці тощо.

2. Мета вивчення навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» – формування у майбутніх фахівців знань з нормативно-правових і організаційних питань охорони праці, з основ фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії, основ техніки безпеки та пожежної безпеки, необхідних у їх професійній діяльності для оцінки відповідності стану охорони праці вимогам чинних нормативів, ідентифікації виробничих небезпек, обґрунтування доцільних заходів і засобів щодо поліпшення умов праці та захисту працюючих, організації безпечного виконання робіт відповідно до освітньо-кваліфікаційних характеристик.

3. Завдання навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі»:

- навчити студентів основам теоретичних знань з охорони праці в галузі;
- навчити працювати з законодавчими і нормативно-технічними документами;
- ідентифікувати потенційні небезпек в умовах виробництва, тобто розпізнавати їх вид, визначити просторові та часові координати, величину та імовірність їх прояву;
- визначити небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори, що породжуються джерелами цих небезпек;
- застосовуючи методи спостереження та контролю, визначити потенційно небезпечні ділянки виробництва, види виробничих процесів та 4 елементи природного середовища, що можуть створювати загрозу виникнення надзвичайних ситуацій;
- на підставі відомостей щодо потенційно небезпечних ділянок виробництва, видів виробничих процесів та елементів природного середовища за допомогою типових інструкцій планувати запобіжні заходи;
- прогнозувати можливість і наслідки впливу небезпечних та шкідливих факторів на організм людини;
- на підставі технологічної документації, використовуючи чинну нормативно-правову базу з питань охорони праці в галузі організувати дотримання вимог безпеки праці учасниками трудового процесу;
- на підставі технологічної документації, використовуючи чинну нормативно-правову базу організовувати дотримання санітарно-гігієнічних норм учасниками трудового процесу;
- розробляти заходи та застосовувати засоби захисту від дії небезпечних, шкідливих та вражаючих факторів;
- надавати долікарську допомогу потерпілим;
- розвиток здібностей до науково-дослідної роботи, самостійності і відповідальності у роботі.

4. Формат курсу: очний (offline)

5. Програмні компетентності та результати навчання:

Табл.1

Інтегральна компетентність (ІК)	ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. СК9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань. СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління. СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Результати навчання	
Результати навчання (РН)	РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. РН2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя. РН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень. РН9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи. РН11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації. РН13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами. РН14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації. РН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним. РН17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

6. Тривалість курсу та опис навчальної дисципліни. 90 годин (3 кредити ЕКТС), з них: 42 годин аудиторної роботи; 48 годин – самостійної роботи.

Найменування показників	Кількість годин
Курс	3
Семестр	6
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, у тому числі:	90
Лекції	28
Семінарські/ практичні заняття	14
Самостійна робота	48
Форма семестрового контролю	Залік

7. Статус дисципліни: обов'язкова.

8. Пререквізити: Курс «Безпека життєдіяльності» (вибіркова дисципліна) вивчається у другому семестрі на першому курсі.

9. Технічне й програмне забезпечення/обладнання: В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, комп'ютерна лабораторія, конференц-зал, бібліотека. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

10. Політика курсу:

- Передбачає роботу в команді.
- Клімат в аудиторії є дружнім, творчим.
- Виконання завдань у встановлений термін.
- Відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача.
- Дотримання академічної доброчесності.
- Презентації та доповіді мають бути авторськими і оригінальними.

11. Зміст дисципліни: Курс складається з двох змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частин:

- Змістовий модуль 1 «Теоретико – методологічні основи охорони праці в галузі»;
- Змістовий модуль 2 «Практичні аспекти охорони праці в галузі»

12. Форми і методи навчання.

Основними видами навчальних аудиторних занять є лекції, семінарські заняття, консультації.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-бесіди, лекції-візуалізації.

Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути Вашу увагу до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Ви маєте можливість обмірковувати поставлені запитання, робити самооцінку рівня своєї підготовки, навчитися самостійно формулювати висновки і узагальнення.

Лекція- візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу технічними засобами навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

При проведенні семінарських занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання як робота у малих групах, дискусія, публічний виступ, групові проекти та кейс-завдання. Ви працюєте з інформацією вдома, зокрема з використанням мережі Інтернет

(див.рекомендовану літературу), під час занять виконуєте усні та письмові завдання, виступаєте з доповідями і презентаціями, підготовленими як групою так і індивідуально, моделюєте поведінку у конкретних професійних ситуаціях. Програмою курсу передбачено такі проекти:

- Підготовка публічного виступу.
- Виступ-інформування за темами семінарських занять.

13. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	7	7	7	7
Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4
Робота на семінарському занятті	10	3	30	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
Разом	-		80		91
Максимальна кількість балів:			171		
171:100=1,71.Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,71=загальна кількість балів.					

14. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Опрацювання лекційного матеріалу, навчальної літератури, нормативно-правових актів, підготовка до семінарських занять, самостійний аналіз ситуацій. Зміст завдань (див. робочу навчальну програму з дисципліни «Охорона праці в галузі»).

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали
 - відповідність темі та стилю оформлення – 2 бали.
- Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 5 балів.

15. Форми проведення модульного контролю та критерії

оцінювання. Модульний контроль здійснюється у вигляді тестування. Студентам пропонуються тестові завдання у кількості 25 питань. Види тестових завдань:

- З вибором однієї правильної відповіді з наведених варіантів;
 - З вибором кількох правильних відповідей;
 - На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
 - Завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.
- Критерії оцінювання: виконання тестових завдань – максимум 25 балів.

16. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Залік (усна форма).

17. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю:

1. Охорона праці як галузь людської діяльності.
2. Охорона праці як соціально-технічна дисципліна.
3. Предмет та об'єкт охорони праці.
4. Структура навчальної дисципліни «Охорона праці».
5. Методологічні основи та наукове забезпечення охорони праці.
6. Зв'язок охорони праці з іншими науками.
7. Стан охорони праці в Україні та інших країнах.
8. Невиробничий травматизм.
9. Професійна захворюваність.
10. Основні принципи державної політики в галузі охорони праці.

11. Описати різні види діяльності людини.
12. Дати визначення, що таке праця та які є види праці.
13. Дати визначення небезпеки, види небезпек.
14. Дати визначення небезпечного і шкідливого фактору.
15. Дати визначення гранично-допустимої концентрації речовини.
16. Що таке аварія, катастрофа, стихійне лихо?
17. Дати визначення, що таке травма та травматизм.
18. Законодавчі акти, що встановлюють і регламентують основні положення з охорони праці в Україні.
19. Питання охорони праці в Конституції України.
20. Закон України «Про охорону праці», Кодекс законів про працю та інші законодавчі акти.
21. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
22. Права працівників при укладанні трудового договору щодо охорони праці.
23. Обов'язки роботодавця (керівника) щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці.
24. Обов'язки працівника за трудовим договором.
25. Особливості охорони праці жінок, неповнолітніх та інвалідів.
26. Відповідальність за порушення вимог щодо охорони праці.
27. Система управління охороною праці на виробництві.
28. Навчання та інструктажі з питань охорони праці.
29. Державний нагляд та громадський контроль за охороною праці.
30. Фінансування охорони праці на підприємстві.
31. Застосування матеріальних і моральних стимулів охорони праці.
32. Відшкодування громадянам збитків, завданих порушенням умов праці.
33. Основні групи причин нещасних випадків та професійних захворювань.
34. Розслідування та облік нещасних випадків.
35. Спеціальне розслідування нещасних випадків.
36. Атестація робочих місць.
37. Фізична та розумова діяльність людини.
38. Поняття про гігієну праці та її основні завдання.
39. Зміст поняття «виробнича санітарія».
40. Робоче місце та робоча зона та санітарно-гігієнічні вимоги до них.
41. Класифікація небезпечних і шкідливих виробничих факторів та їх характеристика.
42. Вплив мікроклімату на організм людини. Параметри, якими характеризується мікроклімат.
43. Принципи регулювання мікроклімату. Оптимальні, допустимі та граничні норми показників мікроклімату.
44. Заходи та засоби, за допомогою яких здійснюється нормалізація параметрів мікроклімату.
45. Вплив пилу на організм людини.
46. Захист тіла людини від перегрівання та переохолодження.
47. Вентиляція виробничих приміщень.
48. Методи визначення повітрообігу у виробничому приміщенні.
49. Основні вимоги до виробничого освітлення.
50. Виробниче освітлення та його види.
51. Нормування природного освітлення.
52. Електромагнітне випромінювання, його види, засоби захисту.
53. Іонізуюче випромінювання та його вплив на організм людини.
54. Захист від дії іонізуючого випромінювання.
55. Шум та його вплив на організм людини, нормування шуму.
56. Заходи та засоби захисту від шуму.
57. Інфра- та ультразвук, їх вплив на організм людини, нормування та заходи та засоби боротьби з ним.
58. Вібрація та її вплив на організм людини. Явище резонансу.
59. Заходи та засоби захисту від вібрації та шуму.
60. Основні санітарно-гігієнічні вимоги до розміщення підприємств.

61. Санітарно-захисні зони.
62. Поняття «технічна безпека» та аналіз технічних небезпек.
63. Ергономіка та її значення для охорони праці.
64. Безпечність виробничого устаткування.
65. Технічні засоби безпеки, їх класифікація та вимоги до них.
66. Сигнальні пристрої та знаки безпеки.
67. Загальні заходи безпеки для посудин що працюють під тиском.
68. Безпека підйомно-транспортного обладнання.
69. Технічна безпека при використанні автотранспорту.
70. Поняття про електробезпеку. Основні причини небезпечних випадків за впливу електроструму.
71. Електротравма. Класифікація електротравм.
72. Електричний удар та його характеристика за ступенем дії.
73. Надання першої допомоги при електроударі.
74. Фактори, що впливають на дію електричного струму на людину.
75. Поняття про відчуттєвий, відпускаючий та невідпускаючий струм.
76. Класифікація приміщень за рівнем електробезпеки.
77. Засоби електробезпеки. Заземлення, занулення, захисне відключення, захисне розділення мереж.
78. Ізолюючі, огорожувальні та запобіжні електрозахисні засоби.
79. Статична електрика та захист від неї.
80. Атмосферна електрика та захист від неї.
81. Вимоги безпеки до комп'ютерів та устаткування.
82. Поняття про пожежу. Основні причини пожеж.
83. Негативні наслідки пожеж.
84. Обставини, які сприяють виникненню та розповсюдженню пожеж.
85. Горіння та його характеристика. Різновиди горіння.
86. Здавтість речовин і матеріалів до загорання.
87. Небезпечні та шкідливі фактори пожежі.
88. Категорії виробництва за вибухопожежною характеристикою.
89. Пожежна безпека та пожежна профілактика.
90. Система попередження пожеж.
91. Автоматична пожежна сигналізація.
92. Засоби пожежогасіння.
93. Евакуація людей з приміщень.
94. Порядок надання першої допомоги при утопленні.
95. Дії при наданні допомоги потерпілому від дії електричного струму.
96. Дії при наданні допомоги потерпілому від теплового удару.
97. Дії при наданні допомоги при кровотечах.
98. Дії при наданні допомоги при переломах.
99. Дії при наданні допомоги при обмороженні.
100. Дії при наданні допомоги при отруєнні.

18. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	
75-81	C	добре	
68-74	D	задовільно	
60-67	E	достатньо	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

19. Рекомендовані джерела(література):

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України.28.06.1996р№254к/96-ВР.URL:<http://zakon.rada.gov.ua>
2. Концепція захисту населення і території у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.ЗатвердженоУказомПрезидентаУкраїнивід26березня1999р.№284-99.URL:<http://zakon.rada.gov.ua>
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я: ЗаконУкраїнивід 19 листопада 1992 р. № 2801-XII.URL:<http://zakon.rada.gov.ua>
4. Про основні напрямки державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів і забезпечення екологічної безпеки: Постанова Верховної Ради України від5 березня 1998 р. №188-98-ВР.URL:<http://zakon.rada.gov.ua>
5. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня1998 р. № 15/98-ВР.URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Про охорону праці: ЗаконУкраїни від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII.URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Про систему громадського здоров'я: ЗаконУкраїни від 06 вересня 2022 р. № 2573-IX.URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
8. Наказ «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах» Затверджено Міністерством охорони здоров'я України від 09.03.2022 року №441.URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

Основна:

1. Войналович О.В., МарчишинаЄ.І. Охорона праці в галузі. Працезахоронні ділові ігри. К.: Центр учбової літератури, 2024. 204 с.
2. Грибан В.Г., НегодченкоО.В. Охорона праці. К.: Центр учбової літератури, 2021. 280 с.
3. Москальова В.М., Батлук В.А.Охорона праці (питання та відповіді). Львів.: «Магнолія-2006», 2023. 452 с.
- 4.Основи охорони праці: підручник / Гандзюк М.П. та ін. К.: Каравела, 2023. 384 с.
5. Охорона праці: навчальний посібник /В.С.Хмельовський та ін. К.: Центр учбової

літератури, 2023. 594 с.

6. Охорона праці та цивільний захист: підручник/ О.Г. Левченко та ін. К.: Каравела, 2023. 472 с.
7. Охорона праці та цивільний захист: підручник для студентів бакалаврату / О. Левченко, О. Полукаров, О. Арламов, Ю. Полукаров, О. Землянка; під ред. О. Левченка. К.: Каравела, 2021. 352 с.
8. Серіков Я.О. Основи охорони праці: підручник / Я.О.Серіков, Б.Д. Халмурадов, О.М. Сінгаєвський, К.С. Серікова. К.: Центр учбової літератури, 2024. 250 с.

Додаткова:

1. Вахонєва Т.М. Основи охорони праці в Україні: навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Дакор», 2019. 508 с.
2. Запорожець О.І. Основи охорони праці: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 264 с.
3. Івах Р.М., Бедрій Я.І. Основи охорони праці: навч. посіб. К.: Каравела, 2018. 464 с.
4. Ізгородін В.А. Охорона праці на підприємстві: практичний посібник з розробки та ведення документації. К.: Видавництво «Форт», 2019. 440 с.
5. Козяр М.М., Бедрій Я.І., Івах Р.М. Основи охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту: навч. посіб. К.: Каравела, 2018. 458 с.
6. Основи охорони праці/ Я. І. Бедрій та ін. К.: Каравела, 2018. 238 с.
7. Охорона праці: посібник / А.О.Тропіна та ін. К.: Університет «Україна», 2019. 135 с.
8. Охорона праці та цивільний захист: підручник для студентів бакалаврату / О. Левченко, О. Полукаров, О. Арламов, Ю. Полукаров, О. Землянка; під ред. О. Левченка. К.: Каравела, 2021. 352 с.

Internet – ресурси:

1. Міжнародний бібліотечно – інформаційний центр ім. Ярослава Мудрого Міжрегіональної Академії управління персоналом. URL: <https://library.maup.com.ua>
2. Херсонська державна наукова бібліотека URL: <http://korolenko.ks.com>
3. Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека. URL: [http:// library.ks.ua](http://library.ks.ua)